

да мисли и да крои за едно становище, на което да може да се сжсрѣдоточи цѣлия бѣлгарски народъ, па да захване да работи за освобождение-то си отъ грѣцко-то духовенство. Неофитъ проповѣдвалъ, че, прѣди всичко, трѣбва да се сжгради въ Цариградъ бѣлгарски храмъ. Въ това врѣме пристигнале въ Цариградъ пратенници отъ тѣрновска-та епархия да се оплакватъ отъ владика-та си Панаретъ (грѣкъ) и да искатъ другъ. Неофитъ Бозвели и Иларионъ Ст. Михайловски внушили на тия пратенници да искатъ бѣлгаринъ владика. И тѣ молиле патриархия-та да назначи за владика на тѣрновска-та епархия отца Неофита. Намѣриле се и влиятелни хора при султана и при нѣкои турски голѣмци, та ходатайствувале да се уважи молба-та на тѣрновски-тѣ представители⁽³⁹⁾. И работа-та се турила на редъ. Правительство-то заповѣдало на патриархия-та да назначи бѣлгаринъ-тъ Неофитъ за владика на тѣрновска-та епархия. Нѣ откакъ подкупила испратени-тѣ отъ тѣрновска-та епархия представители, които си отишле, патриархия-та сжобщила на Висока-та Порта, че е рѣкоположила Неофита за тѣрновски митрополитъ, та да му издаде потрѣбния *бератъ*⁽⁴⁰⁾. Бератъ-тъ се издалъ за новоназначения тѣрновски владика Неофитъ, ала тоя владика билъ грѣкъ

да убѣдѣтъ турски-тѣ голѣмци и паши да накарѣтъ патриархия-та да се сжгласи за да се сжгради въ Цариградъ единъ храмъ, въ който да се извршва богослужение-то на словенски езикъ.— Иванъ Спасовъ и голѣмий чорбаджи Вѣлко сѣ имале голѣмо влияние при министри-тѣ на войска-та и на мореплавание-то; Василики Великовъ е билъ познатъ на султана и на всички-тѣ му министри; Карапетѣръ е ималъ пристѣпъ при Шенхюлслема, а пѣкъ на чорбаджи Стоянъ се е слушала дума-та отъ много турски голѣмци, особенно отъ стария му приятель и влиятеленъ турски голѣмецъ Юсерефъ паша. Поради положение-то си, тия хора се обѣщале Неофиту, че щѣтъ дори и позволение да вземѣтъ отъ правительство-то за сжграждане на бѣлгарски храмъ, ала тѣ, освѣтъ Василики Великовъ, не знаеле съ какви мѣхотии е сврзана тая работа. Така и станало. Щомъ билъ заточенъ Неофитъ, тѣ всички забравиле; тѣ не сѣ знаеле, не сѣ разбирале що е мислил Неофитъ, що е кроилъ той. А пѣкъ при второ-то си дохождане, освѣтъ доста заможни бѣлгаре тѣрговци отъ Тракия, отецъ Неофитъ заварилъ въ Цариградъ Гавриилъ Крѣстовичъ, Атанасъ Петровичъ (Гранитски), Савва Стойковичъ (Раковски) всички-тѣ отъ неговото родно село Котелъ, и Иванъ Богоевъ (Д-ръ Ив Богоровъ) отъ Карлово; отъ тѣхъ нѣкои се учили въ грѣцки-тѣ цариградски училища, а други се вѣрнали отъ чуждина, гдѣто ходиле да се учѣтъ.

⁽³⁹⁾ Тия бѣлгаре биле Караилия отъ Калоферъ и Делитодоръ отъ Свѣщовъ (пайтонджие и любимци на султана), службашъ-тъ Василики Великовъ, чорбаджи Стоянъ Чалѣковъ и още други нѣкои слуги и пайтонджие при турски-тѣ държавни голѣмци и влиятелни паши.

⁽⁴⁰⁾ *Бератъ* е султанска или височайша заповѣдъ, съ която правительство-то припознава назначения за пѣвѣтна епархия владика, като въ берата се показвѣтъ и права-та (привилегии-тѣ) му. Въ други случаи рѣчъ-та бератъ има разни значения. Нѣкога-си имаше тѣрговци *бератлие*, съ известни правдини.